

Technický rozvoj v nové organizaci pivovarsko-sladařského průmyslu

JIŘÍ TARANT, náměstek pro Technický rozvoj — Pražské pivovary, n. p., Praha

62.001 : 663.4

V souvislosti s novou územní organizací ČSSR provedenou k 1. 7. a 31. 12. minulého roku, byly uskutečněny podstatné změny v organizaci sladařského a pivovarského průmyslu. V každém kraji byl ustanoven jeden pivovarsko-sladařský podnik a z obchodních sladoven byly utvořeny dva národní podniky, jeden v českých krajích a druhý na Slovensku. Oba sladařské podniky, které sdružují všechny exportní sladovny a další tři pivovarské exportní podniky, jsou v novém organizačním uspořádání řízeny přímo ministerstvem potravinářského průmyslu. Ostatní pivovarsko-sladařské národní podniky byly předány k přímému řízení příslušným KNV.

Uplatněním této nové organizační formy směřující podle usnesení ÚV KSČ k rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a zvýšení jejich úlohy v hospodářské a kulturní výstavbě, skončila činnost dosavadního oborového řídicího orgánu, Sdružení pivovarů a sladoven.

I když nová organizace směřuje k podstatné decentralizaci řízení výrobně hospodářských jednotek pivovarsko-sladařského oboru, ukázalo se, že je nutné a účelné, aby technický rozvoj celého oboru byl zajišťován centrálně. Za tím účelem byl rozhodnutím ministra potravinářského průmyslu ustanoven při národním podniku Pražské pivovary Útvar pro technický rozvoj pivovarsko-sladařského průmyslu s celooborovou působností.

Útvar je v rámci národního podniku samostatně plánující organizační jednotkou. Jeho složky jsou Výzkumný ústav pivovarského a sladařského průmyslu, Projekční ústav a sekretariát náměstka podnikového ředitele, který je pověřen řízením celého útvaru.

Hlavní činností této jediné celooborové složky je zabezpečování rozhodujících úkolů technického rozvoje a reprodukce základních fondů pro celý výrobní obor. Jsou to zejména úkoly na úseku výzkumu, vývoje, normalizace, typizace, projekce a dalších všeobecných problémů technického roz-

voje, jejichž povaha vyžaduje, aby byly řízeny centrálně. Rozsah úkolů, které má Útvar pro technický rozvoj zajišťovat, vyplývá z 3. pětiletého plánu a perspektivního plánu oboru. Podstatný plánovaný růst výroby piva a sladu, progresivní ukazatelé snížení vlastních nákladů a růstu produktivity práce při podstatném zkracování pracovní doby, vyžadují, aby bylo dosaženo v nejkratší době potřebného předstihu v uplatnění nové nejpokrokovější techniky, cestou komplexní mechanizace a automatizace výrobních procesů.

Na dosažení tohoto cíle se musí v první řadě podílet oborový Výzkumný ústav. Proto plán výzkumných prací úzce navazuje na plán technického rozvoje oboru ve 3. pětiletce s tím, aby bylo dosaženo nutného předstihu výzkumu.

Plánované výzkumné úkoly jsou soustředěny na hlavní aktuální problémy a potřeby pivovarsko-sladařského oboru, a to zejména na

- a) všeobecné zlepšení jakosti základních surovin (ječmen, chmel, slad);
- b) zvýšení jakosti a trvanlivosti piva pro export i pív pro tuzemskou spotřebu;
- c) lepší využití chmele v pivovarství;
- d) zvýšení využití kapacity sladoven;
- e) využití odpadů z pivovarské výroby;
- f) zvyšování ekonomie výroby;
- g) vytváření podmínek pro komplexní mechanizaci a automatizaci výrobních postupů zaváděním kontinuálních technologických procesů.

K řešení těchto problémů v celém rozsahu se samozřejmě nepřistupuje teprve v letošním roce. Většina z nich byla již řešena, zejména v posledních dvou letech, takže v současné době byly již některé výzkumné úkoly, popřípadě jejich dílčí etapy úspěšně zakončeny.

Jejich výsledky mohou být a nebo již jsou uplatněny v praxi. Je to například výzkum dvoustupňové extrakce chmele, včetně vývoje prototypové extrakční stanice, který je již uplatněn v provozním rozsahu. Dále je to ukončený výzkum výroby

bakteriálních amylolytických preparátů v náhradu za sladové výtažky, jehož realizace v provozním měřítku bude uskutečněna ještě v letošním roce. Rovněž byl již vyřešen úkol zkrácení doby máčení a klíčení ječmene. Tato nová metoda je již delší dobu uplatněna v některých pivovarských sladovnách a postupně je zaváděna i v dalších závodech. Úspěch těchto nových metod potvrzuje jejich v praxi prokázaná vysoká ekonomická efektivnost.

Stěžejním úkolem plánu výzkumných prací v 3. pětiletce je řešení kontinuální výroby piva a sladu. Na tomto úseku bylo doposud pracováno jen na výzkumu polokontinuálního kvašení mladiny, avšak na základě dobrých výsledků bylo již přikročeno k vybudování provozního zařízení.

Povaha nových výzkumných úkolů směřujících k řešení kontinuálních výrobních procesů vyžaduje přechod od dosavadního chemicko-technologického přístupu k výzkumným problémům ke komplexnímu řešení úkolu z hlediska strojně technologického i ekonomického. Zejména v řešení kontinuální výroby je v popředí otázka strojního zařízení před vlastní technologií, z čehož vyplývá, že vyřešením tohoto úkolu má být prakticky návrh na strojní zařízení, popřípadě podklady potřebné pro jeho vývoj.

Mimo složku výzkumnou zůstává i nadále při VÚPS v Praze i na pracovišti v Brně kontrolní skupina, ovšem s tím, že její činnost zůstane omezena na provádění rozborů vzorků exportovaného zboží a plnění požadavků podniků na speciální analýzy. V poslední době bylo zřízeno při VÚPS Středisko technických informací pro vlastní potřebu ústavu i službu národním podnikům. Současně bylo při VÚPS zřízeno normativní oddělení, jehož pracovní náplní je zajišťování úkolů spojených s vypracováním nové metodiky normování práce a tvorba oborových sborníků norem a normativů spotřeby pracovního času. Úkoly tohoto útvaru nutně vyžadují širokou spolupráci všech národních podniků celého oboru. Proto byl ustanoven patnáctičlenný metodický sbor z nejlepších pracovníků, technologů a normovačů národních podniků, který bude spolupracovat a podílet se na řešení všech metodických a technických otázek souvisejících s normativní činností na úseku práce.

Další složkou Útvaru pro technický rozvoj pivovarsko-sladařského průmyslu je oborový Projektový ústav, který je pověřen funkcí generálního projektanta decentralizované výstavby pro celý obor. Mimo vlastní projektové a rozpočtové práce v celkovém objemu více než 3,5 mil. Kčs, plní Projektový ústav další úkoly jako zpracování vývojových a typových podkladů, tvorba TH ukazatelů pro investiční výstavbu a poskytuje v značném rozsahu technickou pomoc podnikům.

Do sekretariátu náměstka pro technický rozvoj, který je vedoucím celého útvaru, jsou soustředěny úkoly spojené s vývojem, osvojením a technicko-ekonomickým hodnocením nových strojů a zařízení. Dále koordinace požadavků podniků na vývoj a uplatňování těchto požadavků u řešitelů a jejich projednávání v příslušných Rozvojových střediscích, zajišťování realizace vyřešených výzkumných úkolů, spolupráce na dlouhodobých plánech technického rozvoje oboru a rozhodování v zásadních otázkách technického rozvoje oboru. Patří sem i činnost na úseku technické normalizace a typizace, zpracování metodiky tvorby a návrhů technických norem, zajišťování úkolů a požadavků vy-

plývajících z vědecko-technické spolupráce zemí socialistického tábora, evidence a rozšiřování zlepšovacích návrhů celoborového významu, vypracovávání tematických úkolů, péče o výměnu technických zkušeností mezi podniky formou instruktáží a pořádáním oborových Dnů nové techniky.

Vzhledem k tomu, že Útvar pro technický rozvoj pivovarsko-sladařského průmyslu je organizačně začleněn do národního podniku Pražské pivovary, byla v zájmu uplatnění vlivu a nejužší spolupráce všech národních podniků ustanovena Vědecko-technická rada, jako odborný poradní orgán podnikového ředitele a jeho náměstka při řešení a posuzování otázek technického rozvoje oboru. Úkolem Vědecko-technické rady, ve které jsou stálými členy zástupci národních podniků, pracovníci Vysokých škol, výzkumných ústavů atd., je soustavné sledování činnosti Útvaru technického rozvoje oboru a péče o to, aby se tato činnost vyvíjela na úrovni nejpokrokovějších vědeckých, technických a ekonomických poznatků a v největší míře přispívala rozvoji nové techniky v oboru. Vědecko-technická rada dále posuzuje návrhy dlouhodobých i ročních plánů Útvaru technického rozvoje a v pravidelných intervalech hodnotí jejich plnění.

Tuto formu určité spolupráce národních podniků nelze samozřejmě považovat za dostačující a vyčerpávající. Jde zejména o to, aby národní podniky přímo spolupracovaly tím, že budou poskytovat pracovníkům útvaru podklady potřebné pro jejich práci a umožní tak jako dosud nutné provozní zkoušky výzkumným pracovníkům v zájmu ověření výsledků výzkumu přímo v provozu. Rovněž součinnost při provozních zkouškách prototypů nových strojů a zařízení je nejvýše nutná.

Naproti tomu mají podniky k dispozici veškerou pomoc všech pracovníků výzkumné i projekční složky pro řešení výrobních potíží, problémů technického rozvoje, investiční výstavby atd.

Významnou pomocí podnikům je zřízení oborového střediska Technicko-ekonomických informací při VÚPS, které bude poskytovat podnikům mimo jiné služby informační materiály čerpané prakticky ze všech zahraničních odborných časopisů, které mají poskytovat pracovníkům podniků přehled o technické úrovni a pokroku, nových vědeckých poznatcích a výrobně technických zkušenostech, jakož i znalosti světové úrovně a tendencí vývoje v technice a ekonomice. Jde jen o to, aby služby střediska byly dostatečně využívány, zejména ve směru rozšiřování informací na všechny pracovníky prostřednictvím podnikových středisek technicko-ekonomických informací.

Plánovaná výstavba pivovarsko-sladařského průmyslu v příštích letech i úkoly 3. pětiletky kladou Útvaru pro technický rozvoj oboru velké úkoly v zajišťování progresivních prvků technického rozvoje. Na základě dosavadních zkušeností lze však předpokládat, že vzájemnou spoluprací výzkumných, vývojových a projekčních složek, za spolupráce národních podniků a využití tvůrčí aktivity pracujících, bude v novém organizačním uspořádání daný cíl — dosažení nejvyšší technické úrovně v pivovarsko-sladařském oboru, uskutečněn.

Došlo do redakce 15. 3. 1961.

ТЕХНИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ
В НОВОЙ ОРГАНИЗАЦИИ
ПИВОВАРЕННО-СОЛОДОВЕННОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ

В связи с осуществлением новой территориальной организации был создан отдел технического развития пивоваренной и солодовенной промышленности. В статье определяются задачи этого отдела, задачи Научно-исследовательского института пивоварения, Института по проектированию заводов пивоваренной промышленности и прочих организаций. Подчеркивается необходимость тесного сотрудничества между всеми этими звеньями.

TECHNISCHE ENTWICKLUNG
IN DER NEUEN ORGANISATION
DER BRAU- UND MALZINDUSTRIE

Auf Grund der neuen territorialen Organisation in der ČSSR wurde eine Zentralstelle für die technische Entwicklung der Brau- und Malzindustrie geschaffen. Der Beitrag informiert über ihre Aufgaben, sowie auch über die Aufgaben des Forschungsinstituts für Brau- und Malzindustrie, der Projektionsanstalt und weiterer Abteilungen der Organisation für die technische Entwicklung. Die Notwendigkeit der engen Zusammenarbeit der oberwähnten Zentralstelle mit allen Brauereien und Mälzereien wird unterstrichen.

NEW TERRITORIAL ORGANISATION
AND THE FORMATION FOR TECHNICAL
DEVELOPMENT OF BREWING
AND MALTING INDUSTRIES

In connection with the new territorial organisation of administration in Czechoslovakia a special Formation has been created which is responsible for the technical development of the brewing and malting industries. The article deals with the tasks of this new institution, with the tasks of the existing Research Institute of Brewing Industry, Institute for Projecting Brewery Industry Plants and of other institutes. Importance of close cooperation of various links is underlined.